

Pakiet informacyjny dotyczący wskaźników referencyjnych

Informacje ogólne dotyczące Rozporządzenia BMR oraz wskaźników referencyjnych

Niniejszy dokument został sporządzony w związku z reformą wskaźników referencyjnych na mocy przepisów Rozporządzenia BMR¹. Rozporządzenie BMR stosuje się bezpośrednio w Polsce od dnia 1.01.2018.

Podmioty opracowujące wskaźniki referencyjne (administratorzy) oraz podmioty przekazujące dane administratorowi na potrzeby takiego opracowywania, muszą spełnić szereg wymogów regulacyjnych stawianych przez przepisy Rozporządzenia BMR oraz jego aktów wykonawczych, których celem było zapewnienie wysokiej wiarygodności wskaźników referencyjnych, oraz zapobieganie manipulacjom nimi. Rozporządzenie BMR zwiększa wiarygodność oraz dokładność wskaźników referencyjnych, opierając je znacząco na realnych danych transakcyjnych.

Kluczowe wskaźniki referencyjne stóp procentowych takie jak LIBOR, EURIBOR czy WIBOR, jak również inne powszechnie stosowane wskaźniki, stanowią istotny element międzynarodowych rynków finansowych. Wskaźniki te służą do pomiaru rzeczywistości rynkowej i gospodarczej, na podstawie której określa się wysokość roszczeń finansowych stron umów opartych na zmiennej stopie procentowej. Dotyczy to transakcji finansowych takich jak np. kredyty, depozyty, instrumenty pochodne, obligacje i produkty strukturyzowane. W przypadku kredytów, naliczane odsetki, zależne są od wskaźników referencyjnych, stanowiących zmienny element umowy oraz od marży, stanowiącej najczęściej stały element umowy.

Wartości wskaźników referencyjnych wyznaczone są w sposób niezależny od SGB przez administratorów danych stawek i według określonej przez nich metodologii pod nadzorem właściwego organu nadzoru. Dany wskaźnik referencyjny publikowany jest przez podmiot go opracowujący (administratora), który uzyskał stosowne zezwolenie na pełnienie takiej funkcji przez organ nadzoru bądź korzysta z okresu przejściowego na dostosowanie swojej stawki referencyjnej do wymogów Rozporządzenia BMR.

Podmioty, które opracowują wskaźniki opracowują również metodologię, która ma służyć precyzyjnemu i adekwatnemu wyznaczaniu jego wartości. Wartość ta, jest odwzorowaniem pewnej rzeczywistości rynkowej i ekonomicznej, którą wskaźnik referencyjny ma mierzyć, a uzyskuje się ją dzięki pomiarowi rynku bazowego właściwego dla danego wskaźnika. Wartość uzyskana w ten sposób może być podatna na zmiany zachodzące w realiach rynkowych.

Administrator ma obowiązek tak dobierać metodologię opracowywania wskaźnika referencyjnego, aby była ona zgodna z przepisami prawa, w szczególności, aby pomiar rynku bazowego był jak najbardziej adekwatny, dokładny i zgodny z realiami, a informacje na podstawie których następuje wyliczenie, były sprawdzalne oraz rzetelnie przekazane.

Jednym z obowiązków podmiotu opracowującego wskaźnik referencyjny, jest zapewnienie aby metoda używana do jego wyznaczenia była adekwatna do mierzenia danego rynku bazowego, zgodna z przepisami prawa, wymogami organów nadzoru oraz dostosowana do zmieniających się warunków rynkowych lub ekonomicznych. W tym celu dokonuje przeglądu przyjętej metody, podczas którego może określić zmiany metody mające potencjalny wpływ na zmianę wartości samego wskaźnika referencyjnego.

Każda zmiana metodologii musi być poprzedzona publicznymi komunikatami w tym zakresie ze strony administratora wskaźnika referencyjnego oraz opublikowanym dokumentem konsultacyjnym, a cały proces jest objęty nadzorem właściwego organu nadzoru.

Klienci SGB podpisujący umowę odnoszącą się do wskaźnika referencyjnego, akceptują ryzyko jego zmiany wynikającej ze zmian rynkowych oraz ekonomicznych lub będących skutkiem zmiany metodologii, na podstawie której jest on opracowywany. Jednocześnie, Klienci akceptują fakt, iż zmiana wartości wskaźnika wynikająca ze zmiany metody jego opracowywania lub ze zmiany definicji, a także istotna zmiana wskaźnika ogłoszona przez jego administratora nie stanowią istotnej modyfikacji umowy lub instrumentu finansowego.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 („Rozporządzenie BMR”).

Informacje odnośnie zmiany sposobu oprocentowania

Płatność wynikająca z nabycia instrumentu finansowego lub wysokość oprocentowania wynikająca z umowy finansowej, podlegają przeglądowi zgodnie z okresem obowiązywania stopy procentowej, który wynika z umowy (np. okres taki dla LIBOR 6M wynosi 6 miesięcy). W dniu ustalenia oprocentowania, który wynika z umowy, Bank nalicza oprocentowanie w oparciu o aktualnie obowiązującą stawkę referencyjną, opublikowaną przez właściwego dla danej stawki referencyjnej administratora, zgodnie z Rozporządzeniem BMR oraz Rozporządzeniem delegowanym 2018/65².

Ryzyka ogólne dotyczące różnych wskaźników referencyjnych

Można zidentyfikować następujące ogólne ryzyka związane ze stosowaniem wskaźników referencyjnych:

- administrator danego wskaźnika referencyjnego może podjąć decyzję o zaprzestaniu jego opracowywania albo odpowiedni organ może cofnąć administratorowi zezwolenie na opracowywanie danego wskaźnika;
- niektóre wskaźniki referencyjne, w tym ich metodologia, mogą ulec zmianie przez administratora danego wskaźnika referencyjnego z przyczyn regulacyjnych lub biznesowych;
- wskaźniki referencyjne mogą przestać być publikowane lub opracowywane w całości lub w odniesieniu do konkretnego okresu odsetkowego lub konkretnej waluty (w przypadku LIBOR), a odpowiednie wskaźniki alternatywne mogą nie zostać wyznaczone;
- może istnieć uzasadniona potrzeba zmiany umów finansowych lub instrumentów finansowych poprzez odwołanie się do stóp wolnych od ryzyka (tzw. stóp RFR).
- wskaźniki referencyjne mogą przestać w sposób adekwatny odzwierciedlać dane realia gospodarcze lub dany rynek, ze względu na zaprzestanie przekazywania danych wejściowych przez podmioty przekazujące takie niezbędne do opracowywania dane lub wskaźnik referencyjny zostanie uznany przez właściwy organ nadzoru za niewiarygodny, przez co nie będzie kwalifikował się do pomiaru danego rynku bazowego;

Ryzyko zaprzestania przez administratora opracowywania wskaźnika referencyjnego w sposób trwały lub czasowy

Podmiot opracowujący wskaźnik referencyjny w ramach prowadzonej działalności jest uprawniony do zaprzestania w sposób trwały opracowywania wskaźnika referencyjnego w trybie określonym w dokumentacji wskaźnika referencyjnego opublikowanej przez administratora na jego stronie internetowej, z zastrzeżeniem przewidzianych w tym zakresie uprawnień organów nadzoru wynikających z art. 21 oraz 23 Rozporządzenia BMR. Administrator może podjąć decyzję o zaprzestaniu opracowywania wskaźnika referencyjnego w szczególności z przyczyn biznesowych (czynnik pozaekonomiczny) lub z uwagi na uznanie przez administratora, że dane wykorzystywane do opracowywania wskaźnika referencyjnego nie są reprezentatywne dla rynku lub realiów gospodarczych, których pomiar jest celem tego wskaźnika referencyjnego. Proces zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego poprzedza proces konsultacji publicznych trwający zazwyczaj kilka miesięcy, w ramach których administrator określi datę, od której zamierza zaprzestać opracowywania wskaźnika referencyjnego.

Dodatkowo metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego zwyczajowo wskazuje, że istnieją okoliczności, w których w danym dniu administrator może nie być w stanie wyznaczyć wartości wskaźnika referencyjnego na przykład w sytuacji nieotrzymania przez administratora w danym dniu wystarczającej ilości danych niezbędnych do wyznaczenia w danym dniu wartości wskaźnika referencyjnego.

Konsekwencją trwałego lub czasowego zaprzestania przez administratora opracowywania wskaźnika referencyjnego może być brak możliwości wykorzystania przez Bank wskaźnika referencyjnego do ustalenia wartości wzajemnych świadczeń wynikających z zawartej pomiędzy bankiem a Państwem umowy. W takiej sytuacji zastosowanie znajdą postanowienia umowy łączącej Państwa z Bankiem.

Ryzyko zmiany przez administratora metody opracowywania wskaźnika referencyjnego

Podmiot opracowujący dany wskaźnik referencyjny na podstawie posiadanego zezwolenia w ramach prowadzonej działalności jest uprawniony do wprowadzenia zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika referencyjnego w trybie określonym w dokumentacji wskaźnika referencyjnego opublikowanej przez administratora na jego stronie internetowej. Zgodnie ze zwyczajowo opublikowaną przez administratora informacją ogólną w zakresie procesu zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego dokonanie takiej zmiany przez administratora zwyczajowo poprzedza proces konsultacji publicznych w ramach, których administrator określi zakres proponowanej zmiany oraz jej uzasadnienie. Uzasadnieniem dla dokonania zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika referencyjnego dla administratora może być przykładowo konieczność dostosowania metody opracowywania wskaźnika referencyjnego do wymogów Rozporządzenia BMR, wytycznych organu nadzoru lub rekomendacji jednostki nadzorczej. Konsekwencją dokonania przez administratora

² Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) nr 2018/65 jest aktem uzupełniającym Rozporządzenie BMR w zakresie doprecyzowania niektórych definicji; w tym wyjaśniające wyczerpująco co w rozumieniu Komisji Europejskiej oznacza termin „Udostępnianie ogółowi społeczeństwa” na potrzeby definicji „Publikacji” wskaźnika referencyjnego lub indeksu, o którym mowa w Rozporządzeniu BMR

zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika referencyjnego może być zmiana jego wartości. Podwyższenie lub obniżenie wartości wskaźnika referencyjnego w wyniku dokonanej przez administratora zmiany w metodzie jego opracowywania może wpłynąć na wartość wzajemnych świadczeń pomiędzy Państwem a Bankiem w związku z zawartą umową lub na wycenę posiadanego przez Państwa instrumentu finansowego/ produktu finansowego.

Informacje o wskaźniku EURIBOR

EURIBOR jest wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej, zakwalifikowanym jako kluczowy w rozumieniu Rozporządzenia BMR, opracowywanym na dzień przekazania dokumentu informacyjnego przez the European Money Markets Institute (EMMI), na podstawie zezwolenia udzielonego przez Belgijski Urząd ds. Usług i Rynków Finansowych (Financial Services and Markets Authority) w dniu 2.07.2019.

EURIBOR opracowywany jest według metody samodzielnie określonej przez EMMI pod nadzorem Belgijskiego Urzędu ds. Usług i Rynków Finansowych. Szczegóły dotyczące EURIBOR, w tym opis kluczowych elementów metody opracowywania EURIBOR, Oświadczenie o Wskaźniku Referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 Rozporządzenia BMR) oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu wyznaczania wskaźnika referencyjnego EURIBOR EMMI opublikował na swojej stronie internetowej pod adresem: www.emmi-benchmarks.eu/euribor-org/.

Informacje dot. administratora EURIBOR

Administratorem EURIBOR jest European Money Markets Institute, Avenue des Arts, 56. Bruksela, Belgia
Tel.: +32 (0) 2 431 52 08, Email: info@emmi-benchmarks.eu

Informacje o wskaźniku EONIA

EONIA jest kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu Rozporządzenia BMR, opracowywanym na dzień przekazania dokumentu informacyjnego przez the European Money Markets Institute (EMMI), na podstawie zezwolenia udzielonego przez Belgijski Urząd ds. Usług i Rynków Finansowych (Financial Services and Markets Authority) w dniu 10.12.2019.

EONIA opracowywany jest według metody samodzielnie określonej przez EMMI pod nadzorem Belgijskiego Urzędu ds. Usług i Rynków Finansowych. Szczegóły dotyczące EONIA, w tym opis kluczowych elementów metody opracowywania EURIBOR, Oświadczenie o Wskaźniku Referencyjnym (Dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 Rozporządzenia BMR) oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu wyznaczania wskaźnika referencyjnego EONIA EMMI opublikował na swojej stronie internetowej pod adresem: www.emmi-benchmarks.eu/euribor-eonia-org/governance-framework.html.

Nazwa oraz dane adresowe administratora EONIA

Administratorem EONIA jest European Money Markets Institute, Avenue des Arts, 56, Bruksela, Belgia
Tel.: +32 (0) 2 431 52 08, Email: info@emmi-benchmarks.eu

Specyficzne ryzyka dot. tego wskaźnika obejmują w szczególności:

- publikowanie EONIA zakończy się 3.01.2022. Od dnia 1.10.2019 EONIA jest obliczana według zreformowanej metodologii. Zgodnie ze zreformowaną metodologią, EONIA obliczana jest jako krótkoterminowa stopa euro (Euro short term rate - €STR) plus spread 8,5 punktów bazowych. Spread został obliczony przez Europejski Bank Centralny w dniu 31.05.2019 i odzwierciedla historyczną różnicę pomiędzy EONIA i €STR.

Informacje o wskaźniku WIBOR

WIBOR jest wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej, zakwalifikowanym jako kluczowy w rozumieniu Rozporządzenia BMR, opracowywanym na dzień przekazania dokumentu informacyjnego przez GPW Benchmark S.A.

WIBOR opracowywany jest według metody samodzielnie określonej przez GPW Benchmark S.A. pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Szczegóły dotyczące WIBOR, w tym opis metody jego opracowywania oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu jego wyznaczania GPW Benchmark S.A. opublikował na stronie internetowej pod adresem: www.gpwbenchmark.pl/.

W dniu 16 grudnia 2020 r. KNF wydała zezwolenie na prowadzenie przez GPW Benchmark S.A. działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych, w tym kluczowych wskaźników referencyjnych. Wydanie przez KNF zezwolenia dla GPW Benchmark S.A. oznacza, że organ nadzoru finansowego uznał proces wyznaczania wskaźnika referencyjnego WIBOR za zgodny z wymaganiami nałożonymi przez Rozporządzenie BMR. W związku z otrzymaniem

zezwolenia, GPW Benchmark S.A. opublikował oświadczenie dot. WIBID i WIBOR, o którym mowa w art. 27 Rozporządzenia BMR (tzw. benchmark statement), zawierające kluczowe informacje o wskaźnikach WIBID i WIBOR3. Na podstawie otrzymanego zezwolenia GPWB została uprawniona do opracowywania innych wskaźników stóp procentowych, których proces wyznaczania będzie odbywać się zgodnie z wymogami Rozporządzenia BMR.

Nazwa oraz dane adresowe administratora WIBOR

Administratorem WIBOR jest GPW Benchmark S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa. Tel. 22 628 32 32, Email: kontakt@gpwbenchmark.pl

Specyficzne ryzyka dot. tego wskaźnika obejmują w szczególności:

- ryzyko rezygnacji z dwustronności stawek, tj. zawieszenie publikowania WIBID,
- ryzyko istotnej zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego,
- ryzyko zaprzestania opracowywania wybranego tenoru wskaźnika WIBOR, np. WIBOR 1Y.

Informacje o wskaźniku LIBOR

LIBOR jest wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej, zakwalifikowanym jako kluczowy rozumieniu Rozporządzenia BMR, opracowywanym na dzień przekazania dokumentu informacyjnego przez ICE Benchmark Administration (IBA), które przejęło w 2014 roku rolę administratora LIBOR od BBA (British Bankers Association).

LIBOR opracowywany jest według metody samodzielnie określonej przez ICE Benchmark Administration (IBA) pod nadzorem brytyjskiej Financial Conduct Authority (FCA). Szczegóły dotyczące LIBOR, w tym opis kluczowych elementów metody opracowywania LIBOR, Oświadczenie o Wskaźniku Referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 Rozporządzenia BMR) oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu wyznaczania wskaźnika referencyjnego ICE Benchmark Administration (IBA) opublikował na swojej stronie internetowej pod adresem: www.theice.com/iba.

FCA, czyli właściwy organ nadzorczy w stosunku do IBA, zapowiedział⁴, że wraz z końcem 2021 r. nie zamierza korzystać ze swoich uprawnień przewidzianych w Rozporządzeniu BMR i podejmować działań mających na celu „przymuszanie” banków kwotujących do przekazywania danych koniecznych do wyznaczania LIBOR. Grupy robocze pracujące przy tworzeniu wskaźników alternatywnych do LIBOR zalecają więc odpowiednie przygotowanie się do zniknięcia LIBOR, poprzez stopniowe odchodzenie od jego stosowania w umowach i instrumentach finansowych⁵.

4 marca 2021 r. FCA opublikował oświadczenie⁶, zgodnie z którym datą zaprzestania publikacji LIBOR jest:

- 1) 31 grudnia 2021 r. dla:
 - a) wszystkich tenorów LIBOR dla następujących walut: GBP, EUR, CHF, JPY;
 - b) tenorów 1W oraz 2M LIBOR dla waluty USD;
- 2) 30 czerwca 2023 r. dla tenorów O/N, 1M, 3M, 6M, 12M dla waluty USD.

Informacje dot. administratora LIBOR

Administratorem LIBOR jest IBA będąca spółką akcyjną, zarejestrowaną w Anglii pod numerem 08457573.

Siedziba IBA znajduje się w Milton Gate, 60 Chiswell Street, Londyn EC1Y 4SA, Wielka Brytania.

Dane kontaktowe znajdują się na stronie internetowej www.theice.com/contact

Tel. +44 (0)20 7429 7100, E-mail: IBA@theice.com

Specyficzne ryzyka dot. tego wskaźnika obejmują w szczególności:

- ryzyko zaprzestania publikowania. W odniesieniu do większości walut i tenorów zaprzestanie publikacji nastąpi w na koniec 2021 r., oraz dla pozostałych tenorów 30 czerwca 2023 r.

Informacje przedstawione w niniejszym dokumencie są wyłącznie informacjami o charakterze ogólnym. Klienci i kontrahenci Banku, którzy zawarli (lub mogą w przyszłości zawrzeć) umowy finansowe lub nabyli (lub mogą w przyszłości nabyć) instrumenty finansowe, które zawierają odniesienie do wskaźnika referencyjnego, powinni przeprowadzić niezależną analizę ryzyka. Bank nie jest w stanie zapewnić, że poniższe informacje są wyczerpujące, ani też nie jest w stanie wyrazić poglądu na temat prawdopodobieństwa wystąpienia jakiegokolwiek zdarzenia dotyczącego wskaźnika referencyjnego.

³ https://gpwbenchmark.pl/pub/BENCHMARK/files/WIBID_WIBOR/Oswiadczenie2021_1.pdf

⁴ <https://www.fca.org.uk/news/press-releases/announcements-end-libor>

⁵ <https://www.newyorkfed.org/medialibrary/Microsites/arrc/files/2020/ARRC-Best-Practices.pdf>

⁶ <https://www.fca.org.uk/publication/documents/future-cessation-loss-representativeness-libor-benchmarks.pdf>